

PRZETAK (15) *sb m*

e *jasne*; -åk, -ak-.

sg *N* przetać (7). ◇ *A* przetać (2). ◇ *I* przetaki(e)m (2). ◇ *L* przetaku (3). ◇ *pl* *G* przetak(o)w (1).

◇ [A przetaki.]

Sł stp, Cn notuje, Linde XVII – XIX w.

Rodzaj sita, cedzidło; cribrum BartBydg, Calep, Cn; capisterium, vannus BartBydg; colum Calep; incerniculum, reticulum, vannum Cn (15) : BartBydg 22b; [Tucja mówila] ku boginiey Wefcie: Ieslimci wiernie służyła/ vczyń to przez mię iż wody do kościoła twego w przetaku doniose/ y sftalo sie iey tak/ była prozna obmowki. BielKron 25, 25; Cribrum – Przetak, rzeszoto, szito. Calep 269b; GostGosp 30; [Tamże niecki, przetaki, misy, talerze w targowem biorą. do zamku od każdego takowego statku dziesiąte naczynie biorą. LustrRus I 117; Kmieci 8, co przetaki robią, dawają przetakow 8 per den. 6 LustrSand 310].

W porównaniach (2): Ktemu/ stany Koronnymi brakuujemy/ Przywileie Koronné/ tak iako na przetaku groch z wyki przebiéramy *OrzQuin* B3. *Cf Zwrot.*

Zwrot: »jako na przetaku przesiac« (1): Tedy tam dopiero do Piotra iednego/ rzecz swą obraca: wkazuiac w nim iednym/ to wzyftko/ co sie z nimi dzialo: to iest/ iż choćalż ich szatan kuśil/ y onych iako pżenicę na przetaku przesiac chćial: iednak sie oni w tym nieczuli. *CzechRozm* 236v.

Szeregi: »durszlak albo przetak« (2): Siarki [...] wlozyc do tego iednę część iako y węgla/ stlucz to społu dobrze/ [...] gdy sie dobrze stlucze/ sthanow ia y siey ia przez durzlak albo przez przetak. *BielSpr* 73; *Calep* 218a.

»przetak, (abo) rzeszoto« (3): *Vannus, cribrum de vimine, opalka, przetak, rzeszoto BartBydg* 165; *Ruderarium cribrum – Przetak, rzeszoto. Calep* 931a, 818a.

»sito, przetak« (1): Drewnianych statkow wzelakich ma bydz tamze wielki dostatek zawlze: sit/ przetakow/ y innych wymylow: z czego dostatek y ochędostwo barzo sie okazuje w domu. *GostGosp* 130.

Przen (2) : izali iuz dla tych szatanfkich flow ma byc pilmo s. iego [tj. księdza Powodowskiego] przetakiem/ abo pialzczyftym fundamentem wzego kacerftwa przez szatana zalozonego? *CzechEp* 121.

Szereg: »przetak abo rzeszoto« (1): A nie tylko to/ iż flowa Boze^{go} szczerze/ prawdziwie y wiernie [ksiądz Powodowski] nie mowi [...] ale co gorza [...] kuścielową flodyczą/ y szatanfkim przetakiem/ abo rzeszotem nazywa *CzechEp* 107.

Synonimy: rzeszoto, sito.